

Opcija 1:

Na osnovu člana 28b. stav 4. Zakona o vodama ("Službene novine Federacije BiH", br. xx/19) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na prijedlog federalnog ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, uz suglasnost sa federalnim ministrom okoliša i turizma donosi

Opcija 2:

Na osnovu člana 19. stav 1. Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95 i 19/03), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine donosi na prijedlog federalnog ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva donosi

U R E D B U

**O METODOLOGIJI UTVRĐIVANJA NAJNIŽE OSNOVNE CIJENE VODNIH USLUGA
U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

DIO PRVI – OSNOVNE ODREDBE

Član 1.
(Predmet)

Ovom Uredbom se utvrđuje:

- (a) Primjena i temeljna načela metodologije o utvrđivanju najniže osnovne cijene vodnih usluga u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: metodologija);
- (b) uvjeti za primjenu ove metodologije;
- (c) način proračuna cijene vodnih usluga, struktura cijene vodne usluge, vrsta troškova koji se uzimaju u obzir prilikom proračuna cijene vodnih usluga, kao i način njihovog prikaza;
- (d) sadržaj i format podataka i izvještaja koji se dostavljaju pri postupku razmatranja cijene vodnih usluga;
- (e) popis ključnih pokazatelja uspješnosti vršenja vodnih usluga, zajedno sa prikazom njihovog proračuna, kao i popis ciljnih vrijednosti koje se trebaju postići u tranzicijskom periodu;
- (f) sadržaj zahtjeva za utvrđivanjem cijene vodnih usluga;
- (g) kontrola provedbe metodologije.

Član 2.
(Ciljevi)

Metodologija osigurava da:

- (a) ukupni iznos mjesečnog računa za vodne usluge za prosječno kućanstvo bude priuštiv;
- (b) je infrastruktura koje se koristi za pružanje vodnih usluga redovno održavana i zamjenjivana, čime se postiže njena trajna održivost;

- (c) je pružanje vodnih usluga neprekidno i da voda kojom se snabdijeva stanovništvo zadovoljava sve vrijednosti pokazatelja vode sigurne za piće;
- (d) su stvoreni uvjeti za investiranje i uredno vraćanje kredita za investicije u infrastrukturu koja se koristi za pružanje vodnih usluga;
- (e) su stvoreni uvjeti za postupno i potpuno zadovoljenje svih temeljnih načela/principa koji se navode ovom uredbom;
- (f) su korisnici usluga zaštićeni od moguće zlouporabe monopolnog ili dominantnog položaja pružatelja vodnih usluga (u daljem tekstu: operator);
- (g) su stvoreni uvjeti za poštivanje važećih kolektivnih ugovora.

Član 3. (Definicije)

U ovoj Uredbi korištene su slijedeće definicije:

- (a) **Otpadne vode** označavaju sve potencijalno onečišćene tehnološke, sanitarne, oborinske i druge vode koje su promijenile svoje prirodne, fizičke, hemijske ili biološke osobine rezultatom ljudskih aktivnosti;
- (b) **Vodne usluge** označava sve usluge koje za: domaćinstva, javne ustanove ili bilo koju privrednu aktivnost, osiguravaju:
 - i. zahvatanje, akumuliranje i skladištenje površinske ili podzemne vode, prečišćavanje vode do nivoa kvaliteta vode za piće i distribuciju krajnjim korisnicima ,
 - ii. prikupljanje i prečišćavanje otpadnih voda putem javnih kanalizacijskih sistema, koje se zatim ispuštaju u površinske vode;
- (c) **Javni kanalizacioni sistem** označava sistem vodnih objekata kojim se prikupljaju i odvođe urbane otpadne vode, a kojim upravlja operator;
- (d) **Urbane otpadne vode** označavaju otpadne vode koje su prikupljene javnim kanalizacionim sistemima iz domaćinstava ili mješavinu tih voda sa tehnološkim otpadnim vodama i/ili oborinskim vodama.
- (e) **Troškovni centar** je organizacioni dio operatora za koji se odvojeno knjiže svi pripadni troškovi;
- (f) **Prosječan broj dana naplate** je broj koji se dobije kada se odnos potraživanja od korisnika vodnih usluga (umanjena za vrijednost PDV-a) i ukupnih prihoda u toku posmatranog perioda pomnoži sa brojem dana posmatranog perioda;
- (g) **Neprihodovana voda** je voda koja je proizvedena (zahvaćena i eventualno prerađena za potrebe vodosnabdijevanja), ali nije evidentirana kao isporučena korisnicima usluga, sastoji se od stvarnih i prividnih gubitaka vode u mreži;
- (h) **Stvarni gubici vode u mreži** (fizički gubici) predstavljaju curenja vode u mreži;
- (i) **Prividni gubici vode u mreži** podrazumijevaju razliku između neprihodovane vode i stvarnih gubitaka vode mreži i odnose se na pogrešna mjerenja, ilegalno korištenje vode i dr.;
- (j) **Infrastrukturni indeks curenja ILI** predstavlja odnos tekućih stvarnih gubitaka vode u mreži i neizbježnih gubitaka vode u mreži (koji se računaju formulom definiranom od strane međunarodne asocijacije vodovoda IWA, prema specifičnim karakteristikama vodovodne mreže).

- (k) **Korisnik usluga** je svaka fizička ili pravna osoba koja koristi bilo koju od vrsta vodnih usluga iz člana 4. ove Uredbe.
- (l) **Operator** je javno preduzeće ili drugo pravno lice koje je registrirano za upravljanje vodovodnim i kanalizacionim sistemom i postrojenjem za urbane otpadne vode i pružanje vodno komunalnih usluga, odnosno lice kojem je u skladu sa zakonom prenijeto takvo ovlaštenje;
- (m) **Osnivači** javnog komunalnog poduzeća u Federaciji BiH su jedinice lokalne samouprave (JLS), odnosno kantoni za preduzeća koja su kantonalnim propisom osnovana da pružaju usluge za više JLS.
- (n) **Regulatorno tijelo** je neovisno i nepristrano tijelo osnovano na kantonalnoj ili/ federalnoj razini, koje ima nadležnosti prethodne verifikacije zahtjeva operatora za izmjenom vodne tarife u skladu sa odredbama ove Uredbe.

Član 4.

(Vrste vodnih usluga)

- (1) Ova Uredba se odnosi na određivanje najniže cijene vodnih usluga iz člana 3. stav (b) ove Uredbe, uključujući i dostavu zahvaćene ili pitke vode drugoj Jedinici lokalne samouprave ili njenom komunalnom poduzeću (drugom operatoru);
- (2) Cijena odvodnje oborinskih voda se određuje odlukom Jedinice lokalne samouprave ili zasebnim ugovorom općine/grada/kantona sa operatorom.

DIO DRUGI –TEMELJNA NAČELA METODOLOGIJE

Član 5.

(Temeljna načela)

Ova Uredba se zasniva na sljedećim načelima:

- (a) Načelo/princip pokrivanja troškova
- (b) Načelo/princip priuštivosti
- (c) Načelo/princip korisnik plaća
- (d) Načelo/princip solidarnosti i jednakosti
- (e) Načelo/princip zagađivač plaća
- (f) Načelo/princip ekonomske i operativne efikasnosti/učinkovitosti
- (g) Načelo/princip pravičnosti
- (h) Načelo/princip ekološke efikasnosti/učinkovitosti

Član 6.

(Načelo pokrivanja troškova)

- (1) Načelo/princip pokrivanja troškova se odnosi na formiranje cijene usluge na način da ista uključi sve odnosne troškove samo te vrste usluge, uključujući i pripadajući dio zajedničkih troškova više vrsta usluga.

- (2) Preduvjet za primjenu ovog načela/principa je računovodstveno razdvajanje svih troškova i prihoda po definiranim troškovnim centrima, gdje svaka vrsta usluge ima odvojeno knjižene odnosne troškove i prihode.

Član 7.

(Načelo priuštivosti)

- (1) Načelom/principom priuštivosti se procjenjuje najveća moguća cijena koju prosječna obitelj/porodica može mjesečno platiti iz svojih prihoda i sa prosječnom potrošnjom vode po osobi.
- (2) Granicom priuštivosti se smatraju sredstva u iznosu od 4% ukupnog dohotka građana u prethodnoj godini iskazanog na razini prosječne obitelji/porodice u odnosnoj jedinici lokalne samouprave (u daljem tekstu: JLS), koja se mogu izdvojiti za račun takve obitelji za ukupne usluge vodosnabdijevanja, odvodnje i tretmana otpadnih voda.
- (3) Operator i JLS će se koristiti zvaničnim podacima o visini priuštivosti.
- (4) Nakon donošenja ove Uredbe, Federalni zavod za programiranje razvoja će pripremati i na svojoj stranici objaviti godišnje izvještaje o indikatorima iz st. (2) i (3) ovog člana, za sve općine/gradove u Federaciji BiH.
- (5) JLS će regulirati subvencioniranje vrste usluga iz stava (2) ovog člana socijalno ranjivim korisnicima.
- (6) JLS ne treba planirati investicijske troškove izgradnje javne vodno-komunalne infrastrukture, ako se otplatom ovih troškova kroz cijenu vodne usluge prelazi granica priuštivosti iz stava (2) ovog člana; ako se ipak odluče za takvu izgradnju, JLS je obavezna subvencionirati u cijelosti iznos troškova izgradnje i rada javne vodno-komunalne infrastrukture iznad granice priuštivosti.
- (7) JLS može subvencionirati troškove izgradnje i rada javne vodno-komunalne infrastrukture i kada oni ne prelaze granice priuštivosti.

Član 8.

(Načelo "korisnik plaća")

- (1) Načelom "korisnik plaća" se osigurava da troškove nastale zahtjevom korisnika usluga snosi ta grupa korisnika, čime se istovremeno sprječava praksa unakrsnog subvencioniranja jedne kategorije korisnika usluga od strane druge.
- (2) Izuzeće od primjene ovog načela su stambene jedinice u sastavu zgrada sa jednim brojiлом.

Član 9.

(Načelo solidarnosti i jednakosti)

- (1) U sektoru vodno-komunalnih usluga se primjenjuje i načelo solidarnosti, zbog kojeg je cijena vode jednaka za istu kategoriju korisnika usluga, uz postepeno izjednačavanje cijena vode za sve kategorije korisnika usluga.

- (2) Izuzeće od primjene ovog načela su samo vodovodni sistemi sa gubicima manjim od 20%, gdje se potražnja za vodom ne može u potpunosti zadovoljiti iz postojećih izvora snabdijevanja vodom, kada operator može uvesti odvojene tarife za potrošače čija zahtijevana potrošnja izlazi iz okvira postojećih kapaciteta vodovodnog sistema.

Član 10.

(Načelo zagađivač plaća)

Štetu u okolišu treba sprečavati i otklanjati promicanjem načela „zagađivač plaća”, u skladu s načelom održivog razvoja. Temelj ovog načela je financijska odgovornost lica čija je djelatnost uzrokovala štetu u okolišu ili njezinu prijetecu opasnost, kako bi se isti potaknuli na usvajanje mjera i razvijanje postupaka za smanjivanje rizika od štete u okolišu, čime bi se njihova izloženost financijskoj odgovornosti smanjila.

Član 11.

(Načelo ekonomske i operativne efikasnosti/učinkovitosti)

- (1) Načelo/princip ekonomske efikasnosti podrazumijeva optimizaciju svih vrsta troškova pružanja vodno-komunalnih usluga, poboljšanje naplate prihoda, redovno vršenje revizije tarifnih stopa i dugoročno postizanje potpunog povrata finansijskih troškova, a da se time ne naruši kvaliteta vodnih usluga.
- (2) Operativna efikasnost postiže se optimiziranjem i boljim korištenjem ljudskih resursa, energetsom efikasnošću, adekvatnim korištenjem opreme u sistemu i kontrolom neprihodovane vode.

Član 12.

(Načelo pravičnosti i jednakosti)

Ljudsko pravo na vodu i sanitaciju (odvodnju i tretman urbanih otpadnih voda) je prepoznato, čista voda za piće i sanitacija su ključni za ostvarivanje svih ljudskih prava. Zato je obveza Jedinica lokalne samouprave da osiguraju sigurnu, čistu, dostupnu i priuštivu pitku vodu i sanitaciju za svoje stanovnike.

Član 13.

(Načelo ekološke efikasnosti/učinkovitosti)

Načelo/princip očuvanja prirodnih resursa ili ekološke efikasnosti se provodi potrebnim dodacima na cijenu čija bi funkcija bila utjecanje na smanjenje potrošnje, a time i smanjenje zahvata vode iz okoliša, kao i uvođenjem naknada koje bi trebale neutralizirati ili smanjiti negativni utjecaj na okoliš nastao u toku gradnje ili eksploatacije vodovodnog sistema kao i kanalizacijskih i sustava tretmana otpadnih voda. Dodaci na cijenu vode trebaju motivirati potrošače da vodu troše racionalno i da prekomjernom potrošnjom ne ugroze postojeće kapacitete.

DIO TREĆI – PREDUVJETI ZA PROVEDBU METODOLOGIJE

RAČUNOVODSTVENI UVJETI

Član 14.

(Način knjiženja troškova i prihoda)

- (1) Pravno lice je dužno revidirati postojeći način izrade analitičkog kontnog okvira, te isti uskladiti na način da se u minimalnom reflektiraju na svakom zasebnom analitičkom računu odgovarajuće klase rashoda razvrstani direktni trošak po svakom troškovnom centru, u skladu sa važećim propisima kojima se regulira primjena kontnog okvira za privredna društva.
- (2) Operator definiše jasno razdvojene troškovne centre, odnosno omogućava izdvojeno knjiženje troškova, kao i prihoda, usluge vodosnabdijevanja od usluge odvodnje otpadnih voda, kao i od usluge prečišćavanja otpadnih voda, te svih drugih vrsta usluga koje takav operator pruža.
- (3) Operator osigurava računovodstveno definirana i po vlastitim troškovima (i prihodima) razdvojena, najmanje četiri sljedećih troškovnih centara:
 - (a) vodosnabdijevanje (dalje se ovaj troškovni centar može dijeliti na podtroškovne centre crpljenja, prečišćavanja, distribucije i dr.),
 - (b) prikupljanje i odvodnja otpadnih voda (dalje se ovaj troškovni centar može dijeliti na svoje podtroškovne centre),
 - (c) tretman otpadnih voda (dalje se ovaj troškovni centar može dijeliti na svoje podtroškovne centre),
 - (d) zajednički poslovi (dalje se može dijeliti na podtroškovne centre uprava, pravni poslovi, računovodstvo i sl.).
- (4) Svi troškovi direktno vezani za pojedinu vrstu vodne usluge se knjiže na odgovarajući troškovni centar, i to na najniži odnosni podtroškovni centar koji je definiran.
- (5) Bruto plaće i ostala primanja zaposlenika prema Zakonu o radu FBiH neophodno je analitički razvrstati prema važećem kontnom planu, minimalno na plaće administracije i plaće direktnog rada.

Član 15.

(Knjiženje indirektnih troškova)

Indirektni troškovi poput troškova računovodstva, uprave i sl. se knjiže na odgovarajućem troškovnom centru zajedničkih poslova, uz određenje ključa (pojedinačnog po vrsti troška ili zbirnog za sve takve troškove) kojim se naknadno vrši redistribucija tih troškova na svaku od pojedinačnih vrsta usluga.

Član 16.

(Knjiženje troškova i prihoda ostalih usluga)

Ako je operator složeno komunalno poduzeće, koje osim vodnih usluga iz člana 4. ove Uredbe pruža i druge vrste usluga, ostale usluge se pojedinačno određuju kao osnova za formiranje troškovnih centara.

Član 17.

(Vrste troškova vodnih usluga)

Sve direktne troškove svake od pojedinačnih vodnih usluga treba knjižiti isključivo na odnosne definirane troškovne centre, po mogućnosti na što nižoj razini, u što spadaju:

- (a) plaće i naknade zaposlenih angažiranih na pružanju odnosno vrste usluga u punom ili proporcionalno dijelu svog radnog vremena,
- (b) amortizacija stalnih sredstava ili ugovoreni trošak najamnine/upravljanja/koncesije za korištenje vodno-komunalnih infrastrukturnih objekata,
- (c) troškovi električne energije,
- (d) troškovi goriva i maziva,
- (e) troškovi repromaterijala i kemikalija,
- (f) troškovi registracije i osiguranja vozila koja se odnose na tu poslovnu jedinicu,
- (g) troškovi održavanja sredstava koje se odnose na tu poslovnu jedinicu,
- (h) ugovori o djelu koji se odnose na tu poslovnu jedinicu,
- (i) financijski/bankarski troškovi,
- (j) naknade za koncesiju,
- (k) troškovi javnih naknada u skladu sa zakonom,
- (l) ostali troškovi i rashodi.

Član 18.

(Popis i obračun amortizacije stalnih sredstava)

- (1) U svrhu pravilnog i cjelovitog obračuna stvarne vrijednosti amortizacije svih stalnih sredstava, operator obavezno vrši:
 - (a) Popis svih stalnih sredstava i periodičnu procjenu tekuće vrijednosti, odnosno revalorizaciju ako je stalno sredstvo knjiženo,
 - (b) Vanknjižnu procjenu prema stvarnim cijenama na tržištu, ako sredstvo iz bilo kojeg razloga nije evidentirano u knjizi stalnih sredstava.
- (2) Sva stalna imovina mora se evidentirati prema definiranim troškovnim centrima.
- (3) Operator koji podnosi zahtjev za reviziju vodnih tarifa nakon stupanja na snagu ove Uredbe, dužan je pripremiti tranzicijski plan za postepeno uključivanje punog troška amortizacije iz stava (1) ovog člana.¹

¹ Prema IPA 2011 dokumentu „Okvirna politika vodnih tarifa u BiH”

- (4) Puni trošak amortizacije potrebno je uključiti u cijenu vodnih usluga, u roku od najviše 10 (deset) godina od dana stupanja na snagu ove Uredbe.

POSLOVNI PLAN

Član 19.

(Sadržaj poslovnog plana)

- (1) Pored obaveznih elemenata poslovnog plana određenih propisima o javnim preduzećima, poslovni plan operatora koji pružaju vodne usluge mora dodatno sadržavati i sljedeće:
- (a) Plan optimizacije broja zaposlenih za naredni period, dodatno sa tranzicijskim planom i projekcijom kada će se broj zaposlenih koji su angažirani u funkciji pružanja ukupnih vodnih usluga, svesti na preporučenu ciljnu vrijednost, ovisno o veličini i složenosti infrastrukturnog sistema;
 - (b) Plan smanjenja i/ili kontrole neprihodovane vode za naredni period, dodatno sa projekcijom kada će se postotak gubitaka svesti na veličinu poslije koje više nije isplatno dalje smanjivanje, te kada će se infrastrukturni indeks curenja (u daljem tekstu: indeks ILI) svesti na vrijednost manju od 4. Obrazac za proračun indeksa ILI dat je u Aneksu 1. ove Uredbe;
 - (c) Plan optimizacije ostalih troškova, gdje je optimizacija moguća primjenom novih tehnologija ili poboljšanim upravljanjem;
 - (d) Plan unaprjeđenja naplate, ako ista iznosi manje od 95%;
 - (e) Plan unaprjeđenja mjerenja u mreži;
 - (f) Plan unaprjeđenja upravljanja sredstvima, uključujući i kompletiranje knjige stalnih sredstava;
 - (g) Plan kapitalnih ulaganja, ako je odobren za uključivanje u cijenu sukladno načelu priuštivosti.

Član 20.

(Ključni pokazatelji/indikator uspješnosti operatora)

- (1) Poslovni plan operatora koja pružaju vodne usluge mora sadržavati vrijednosti za prethodne tri godine (odnosno za cijeli prethodni period pružanja ovih usluga ako je isti kraći od tri godine), projekcije vrijednosti za najmanje naredne tri godine, te dugoročne ciljne vrijednosti i očekivano vrijeme njihovog dostizanja za sljedeće ključne pokazatelje/indikator uspješnosti:
- (a) Neprihodovana voda (izraženo u %, preporučena dugoročna ciljna vrijednost 25% ili manje),
 - (b) Postotak mjerenja potrošača i vodozahvata (izraženo u %, preporučena dugoročna ciljna vrijednost 100%),
 - (c) Prosječan broj dana naplate (izraženo u broju dana, preporučena dugoročna ciljna vrijednost je 90 dana ili manje),

- (d) Postotak naplate (izraženo u %, preporučena dugoročna ciljna vrijednost 96% ili više),
 - (e) Produktivnost operatora (broj zaposlenih na hiljadu korisnika usluga ili hiljadu priključaka, za sve vodne usluge iz člana 4. ove Uredbe), prema proračunu maksimalnog broja zaposlenih na kraju ciljnog perioda, ovisno o veličini i složenosti infrastrukturnog sistema;
 - (f) Pokrivenost operativnih troškova (izraženo u %, preporučena ciljna vrijednost 100%),
 - (g) Priuštivost usluga (izraženo u %, preporučena vrijednost do najviše 4%).
- (2) Instrukcije za proračun vrijednosti pokazatelja/indikatora produktivnosti zaposlenika i maksimalnog broja zaposlenih daju se u Aneksu 2. ove Uredbe.
- (3) Operatori vodno-komunalnih sistema dužni su regulatornom tijelu, u svrhu utvrđivanja složenosti infrastrukturnog sistema kojim upravljaju, dostaviti tačne podatke i/ili dokumentaciju o karakteristikama sistema shodno parametrima navedenim u Tabeli karakteristika sistema iz Aneksa 2. ove Uredbe, kao i sve promjene nastale uslijed povećanja obuhvata javnog sistema i vrste usluga, kapitalnih investicija i efikasnosti operatora.

DIO ČETVRTI – VRSTA I NAČIN PRORAČUNA CIJENE VODNIH USLUGA

Član 21.

(Vrsta cijene)

- (1) Operator koji pruža usluge iz člana 4. ove Uredbe se može odlučiti za jednu od narednih vrsta cijene, o čemu odlučuje JLS:
- (a) Jedinствена jedinična cijena uz plaćanje prema potrošenoj količini bez pretplate (fiksnoг dijela cijene), izražena u KM/m³ vode;
 - (b) Jedinствена jedinična cijena m³ vode, plaćanje prema potrošenoj količini, sa pretplatom (fiksni dio cijene);
 - (c) Blok-rastuća cijena uz plaćanje prema potrošenoj količini bez pretplate, izražena u KM/m³ vode (sa ili bez minimalne mjesečne potrošnje koja se naplaćuje), u funkciji obeshrabrivanja prekomjerne potrošnje u područjima sa proglašenom oskudicom vode, te uz obavezno mjesečno očitavanje;
 - (d) Blok-rastuća cijena m³ vode, plaćanje prema potrošenoj količini sa pretplatom (fiksni dio cijene), u funkciji obeshrabrivanja prekomjerne potrošnje u područjima sa proglašenom oskudicom vode, te uz obavezno mjesečno očitavanje.

Član 22.

(Kategorije korisnika usluga)

- (1) Operator koji pruža usluge iz člana 4. stav (1) ove Uredbe, može u narednom periodu imati sljedeće kategorije korisnika usluga za koje odvojeno određuje cijenu usluge:

- (a) Fizičke osobe (građani)
 - (b) Privredni subjekti (privredna društva i obrti)
 - (c) Javne ustanove i institucije
 - (d) Ostali korisnici
- (2) Svaka vrsta cijene navedena u prethodnom članu se odnosi samo na jednu definiranu kategoriju korisnika usluga, s tim da se cijena za sve kategorije mora izjednačiti u roku od 10 (deset) godina od dana stupanja na snagu ove Uredbe.
- (3) Operator koji podnosi zahtjev za promjenom vodnih tarifa nakon stupanja na snagu ove Uredbe dužan je, u skladu sa odredbama iz člana 9. ove Uredbe, uz prvi svoj Izvještaj o poslovanju pripremiti tranzicijski plan izjednačenja cijena za sve kategorije korisnika usluga, i u zahtjev uključiti prvi prijedlog izjednačavanja tarifa.
- (4) Za javne vodno-komunalne sisteme gdje vodne tarife nisu izjednačene za sve kategorije korisnika, zahtjev iz stava (3) ovog člana operator podnosi najkasnije u roku od 2 (dvije) godine od stupanja na snagu ove Uredbe.

Član 23.

(Pretplata / fiksni dio cijene)

- (1) Pretplatom (fiksni dijelom cijene) se pokriva manji dio fiksnih troškova (i to ne troškova zaposlenih) pružanja usluge vodosnabdijevanja korisnika usluga, koje ne zavise od količine dostavljenih vodnih usluga. Ostale usluge iz člana 4. ove Uredbe nemaju vlastiti pretplatni dio cijene.
- (2) Glavni dio iznosa pretplate se određuje na način da ukupni očekivani prihod ovim putem pokrije troškove redovnog i odgovarajućom regulativom propisanog održavanja korisničkog vodomjera, u iznosu koji odgovara stvarnim troškovima za svaki vodomjer pojedinačno. Osim ovog troška koji se odnosi direktno na korisnika usluga na kojeg se odnosi taj vodomjer, mogu se uključiti i troškovi ugradnje i održavanja zonskih i vodomjera na izvorištu, na način da se isti rasporede na sve korisnike usluga i tako pridodaju prethodnom iznosu. U tom slučaju visina ovog dijela pretplate je određena sa:

$$\text{Pretplata (i)} = \text{TZV(i)/Mjes(i)} + \text{Post (i)} \times \text{SumZon}$$

gdje je:

Pretplata(i) = iznos pretplate za konkretnog korisnika usluga (i)

TZV(i) = trošak zamjene i održavanja vodomjera konkretnog potrošača (i)

Mjes(i) je broj mjeseci nakon kojih se dati vodomjer (i) treba zamijeniti

Post(i) je postotak troška zamjene istog vodomjera potrošača (i) u sumi troškova zamjene vodomjera svih potrošača

SumZon je zbir troškova zamjene i održavanja svih zonskih vodomjera i vodomjera na izvorištima.

- (3) Osnivač može odlučiti da se još neki dio fiksnih troškova koji se odnose na uslugu vodosnabdijevanja, ili usluge odvodnje otpadnih voda i tretmana otpadnih voda korisnika usluga, a koji se mogu pokazati da se ne mogu pokriti iz varijabilnog dijela

cijena a da se pri tome poštuju sva načela Uredbe, korisnika usluga uključi u pretplatu, u šta spadaju:

- (a) Iznos koji odgovora dijelu ili punom iznosu obračunate amortizacije stalnih sredstava koja su u funkciji pružanja vodnih usluga;
 - (b) Očitavanje vodomjera;
 - (c) Obrada očitanih podataka;
 - (d) Testiranje i održavanje kvaliteta i ispravnosti vode za piće,
- i druge vrste fiksnih troškova.

Član 24.

(Korištenje prihoda ostvarenih pretplatom)

- (1) Prihodi prikupljeni po osnovu pretplate se moraju zasebno knjižiti i prikupljena sredstva se ne smiju koristiti za bilo koje druge svrhe.
- (2) Ako se osnivač odlučio da još neki dio fiksnih troškova iz člana 23. stav (3) koji se odnose na uslugu vodosnabdijevanja korisnika usluga uključi u pretplatu, taj dio prihoda od pretplate se također treba zasebno knjižiti (zasebno i u odnosu na dio iz stava 1) i sredstva prikupljena na zasebnom kontu ili podračunu se ne smiju koristiti za bilo koje druge svrhe.
- (3) Trošenja sredstava prikupljenih pretplatom se posebno obrazlažu u financijskim izvještajima koja se dostavljaju nadležnim tijelima.

Član 25.

(Jedinična cijena m³ vode)

- (1) Jedinična cijena po m³ se određuje tako da se svi procijenjeni troškovi koji se direktno i indirektno odnose na bilo koju od usluga iz člana 4. ove Uredbe, a koji ne uključuju troškove koji se odnose na funkciju mjerenja u sistemu jer se isti pokrivaju pretplatom, podijele sa ukupnom predviđenom potrošnjom u istom narednom periodu, tj. sa:

$$\text{Jedinična cijena po m}^3 = \frac{\text{Predviđeni troškovi djelatnosti (u KM)}}{\text{Predviđena isporuka vode (u m}^3\text{)} \times (1/\text{Napl})}$$

U slučaju procjene nemogućnosti potpune naplate svih računa, ova jedinična cijena se dodatno množi sa 1/Napl, gdje je:

Predviđeni troškovi = svi redovni operativni troškovi + puni troškovi obračunate amortizacije na sva stalna sredstva + odobreni troškovi kapitalnih investicija

Predviđena isporuka vode = procjena ukupno isporučene fakturirane vode potrošačima za naredni period, na koji se odnose i predviđeni troškovi

Napl = postotak očekivane naplativosti, ne smije biti manji od 95%

- (2) Redovni operativni troškovi uključuju pokriće svih materijalnih i drugih troškova vezanih za funkcioniranje sistema, sredstva za lične dohotke i zajedničku potrošnju zaposlenih, zakonske i ugovorne obaveze, troškove tekućeg održavanja i funkcioniranja sistema na koji se cijena odnosi, sredstva akumulacije i rezervi u skladu

sa zakonskim propisima. Isključeni su troškovi održavanja mjerenja u sistemu, jer su isti već izdvojeni za pokrivanje putem pretplate.

- (3) Puni troškovi obračunate amortizacije na sva stalna sredstva uključujući i vanknjižna, uključuju realnu amortizaciju stalnih sredstava davaoca komunalne usluge kao i iznos obračuna amortizacije stalnih sredstava kao objekata infrastrukturnih sistema odnosno dobara u općoj upotrebi (koji može biti utvrđen i visinom najamnine/koncesije/troškom korištenja i upravljanja povjerenim sredstvima, cijene korištenja takvih dobara i sl.).
- (4) Sredstva prikupljena na način iz stava (3) ovog člana se troše na investiciono održavanje i funkcioniranje sistema na koji se cijena odnosi.
- (5) Odobreni troškovi kapitalnih investicija uključuju investicijski kapital osnivača i otplate kredita, sve u skladu sa planovima jedinice lokalne samouprave i planovima operatora.
- (6) Svi navedeni procijenjeni troškovi se odnose isključivo na vrstu vodne usluge za koju se računa jedinična cijena m^3 vode. Procjena se vrši na temelju knjiženih troškova iz prethodnog perioda razdvojenih prema definiranim troškovnim centrima, kao i na temelju aktivnosti predviđenih poslovnim planom.
- (7) Nakon smanjenja gubitaka u vodovodnom sistemu na 25% i u slučaju da Jedinica lokalne samouprave ne posjeduje kreditnu sposobnost, prihodi ostvareni po osnovu stava (3) ovog člana mogu se odlukom JLS usmjeriti na sufinanciranje grantova EU u svrhu kapitalnih ulaganja u proširenje/unaprjeđenje sistema, ali samo do iznosa od 50% ovako prikupljenih sredstava.

Član 26.

(Korištenje prihoda ostvarenih jediničnom cijenom m^3 vode)

- (1) Prihodi prikupljeni po osnovu ostvarene jedinične cijene m^3 su namijenjeni za pokrivanje narednih rashoda:
 - (a) pokrivanje operativnih troškova
 - (b) investicijsko održavanje
 - (c) kapitalne investicije
- (2) Prihodi ostvareni po osnovu dijela cijene koji se odnosi na realno obračunatu amortizaciju na sva stalna sredstva (za investicijsko održavanje) se troše na način određen poslovnim planom, koji će uključiti plan i program smanjenja neprihodovane vode te redovne zamjene elemenata infrastrukturnog sistema.
- (3) Sredstva prikupljena povećanjem koeficijenata odnosno razlikom u cijeni dodatne potrošnje blok-rastuće cijene m^3 vode se zasebno evidentiraju i mogu se koristiti samo za aktivnosti osiguranja dodatnih količina vode za piće, i to prije svega na aktivnostima za smanjenje gubitaka.
- (4) Trošenja sredstava iz stava (1) ovog člana se posebno obrazlažu u financijskim izvještajima koja se dostavljaju nadležnim tijelima (izdvojeno po operativnim troškovima, troškovima investicijskog održavanja i troškovima kapitalnog investiranja).

DIO PETI – POSTUPAK RAZMATRANJA PROMJENE CIJENE VODNIH USLUGA

Član 27.

(Zahtjev i dokumentacija potrebna za razmatranje i odobrenje cijene)

Zahtjev i dokumentacija koja se uz zahtjev operatora dostavlja nadležnom organu u cilju razmatranja cijene vodnih usluga uključuje:

- (a) Pregled ključnih indikatora poslovanja koji indiciraju potrebu promjene vodne tarife u ciljnom periodu dat u Aneksu 4. ove Uredbe;
- (b) Analizu provedbe važećeg Poslovnog plana operatora koji pruža vodne usluge za prethodni period;
- (c) Važeći Poslovni plan operatora koji pruža vodne usluge, koji uključuje i Analizu provedbe prethodnog plana rashoda i prihoda, pojedinačno za svaku od vodnih usluga koje se pružaju, kao i Plan rashoda i prihoda za naredni relevantni period (preporučuje se ne duži od jedne godine), pojedinačno za svaku od vodnih usluga koje se pružaju;
- (d) Izvještaj o provedenom računovodstvenom razdvajanju troškova i prihoda po troškovnim centrima.
- (e) Mišljenje neovisnog regulatornog tijela u postupku razmatranja nove cijene vodnih usluga, kojim se potvrđuje da su dokumentacija, podatci i prijedlog operatora podneseni u skladu sa ovom metodologijom.

Član 28.

(Struktura predložene cijene)

Cijena svake od usluga iz člana 4. Uredbe se predlaže kao jedan zbirni iznos, ali i kao pojedinačne stvarne vrijednosti i u postotku u odnosu na ukupnu cijenu, i to kao dio koji se odnosi na:

- (a) pokrivanje procijenjenih troškova zaposlenih,
- (b) procjenu očekivanih troškova energije,
- (c) ostale operativne troškove,
- (d) troškove investicijskog održavanja,
- (e) troškove odobrenih kapitalnih investicija,
- (f) sve ostale troškove.

Član 29.

(Postupak odobrenja cijene)

- (1) Dokumentaciju koja se dostavlja u cilju razmatranja cijene vodnih usluga priprema uprava javnog poduzeća.
- (2) Ista se prvo dostavlja Nadzornom odboru operatora, čiji je zadatak da provjeri kvalitetu dostavljene dokumentacije, kao i da provjeri i izvijesti da li je ista usuglašena sa svim zahtjevima ove Uredbe. U slučaju da Nadzorni odbor operatora zaključi da

dokumentacija nije usuglašena sa svim zahtjevima ove Uredbe, ista se vraća na doradu.

- (3) U slučaju da Nadzorni odbor operatora zaključi da je dokumentacija usuglašena sa svim zahtjevima ove Uredbe, kao i da je prethodni poslovni plan zadovoljavajuće proveden te da je važeći poslovni plan dovoljno ambiciozan, ista se sa takvim zaključkom prosljeđuje nadležnoj instituciji/organu jedinice lokalne samouprave na konačno razmatranje i usvajanje.
- (4) Prije upućivanja dokumentacije nadležnom organu JLS ili kantona na odobrenje nove cijene vodnih usluga, zahtijeva se prethodno pozitivno mišljenje regulatornog tijela.
- (5) Organ, tijelo ili služba osnivača nadležni za ocjenu prijedloga nove cijene vodnih usluga, zahtjev operatora iz člana 27. ove Uredbe razmatraju u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva.
- (6) Osnivač može od operatora i regulatornog tijela zatražiti jednu dopunu zahtjeva u roku od 30 dana od dana prijema, ako utvrdi da zahtjev operatora nije usklađen sa ovom Metodologijom i uz detaljno obrazloženje takvog zahtjeva.
- (7) Po zahtjevu iz stava (6) ovog člana, operator je dužan u roku od 15 dana dostaviti odgovor i dokumentaciju nadležnom organu i regulatornom tijelu u postupku dopune zahtjeva.
- (8) Po zahtjevu iz stava (6) ovog člana regulatorno tijelo je dužno u roku od 15 dana dostaviti svoje mišljenje operatoru i nadležnom organu, ako je isto pozitivno.
- (9) Osnivač dopunjeni zahtjev operatora iz st. (7) i (8) ovog člana razmatra u roku od 30 dana od dana podnošenja dopune zahtjeva i u tom roku usvaja novu tarifu.
- (10) U slučaju da osnivač ne usvoji opravdani zahtjev za promjenom vodne tarife u roku iz st. (5) ili (9) ovog člana, protiv JLS ili vlade kantona i njihovih ovlaštenih predstavnika operator podnosi prijavu kantonalnoj inspekciji nadležnoj za uspostavu vodno-komunalnih tarifa u roku od 90 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Član 30.

(Slučaj neodobrenja cijene)

- (1) Osnivač koji na osnovu opravdanog zahtjeva i odobrene dokumentacije iz čl. 27.- 29. ove Uredbe javnom operatoru ne odobri novu cijenu vodnih usluga, neće imati pristup sufinansiranju kapitalne javne vodno-komunalne infrastrukture iz sredstava kredita i grantova međunarodnih finansijskih institucija, budžeta kantona i Federacije BiH, ako je:
 - (a) otplata kredita i sufinansiranje granta planirano kroz cijenu vodnih usluga,
 - (b) sredstvima kredita i granta planirana izgradnja objekata, za čiji pogon i održavanje je preduslov povećanje cijene vodnih usluga u svrhu osiguranja njihove održivosti.
- (2) U slučajevima iz stava (1) ovog člana, a u vezi sa odredbom iz člana 7. stav (6) ove Uredbe, osnivač je obavezan iz svog budžeta sufinansirati izgradnju kapitalne vodno-komunalne infrastrukture.
- (3) Federalno ministarstvo poljoprivrede vodoprivrede i šumarstva, odnosno kantonalno ministarstvo nadležno za vode/vodno-komunalnu infrastrukturu dužno je u postupku

davanja pozitivnog mišljenja na prijedloge kreditnih i grant projekata iz stava (1) ovog člana, a u skladu sa odredbama Uredbe o načinu i kriterijima za pripremu, izradu i praćenje programa javnih investicija, prethodno utvrditi da su vodne tarife operatora regulirane u skladu sa ovom Uredbom.

DIO ŠESTI – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 31.

(Primjena uredbe)

- (1) Ova Uredba se primjenjuje u svim kantonima i jedinicama lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine.
- (2) Metodologija o utvrđivanju najniže osnovne cijene vodnih usluga primjenjuje se za sljedeće operatore registrirane u Federaciji Bosne i Hercegovine:
 - (a) Javna komunalna i javna vodno-komunalna preduzeća čiji su osnivači ili vlasnici jedinice lokalne samouprave ili kanton.
 - (b) Javna kantonalna preduzeća i druga javna preduzeća koja pružaju vodne usluge direktnim korisnicima regionalno.
 - (c) Drugo pravno lice kojem je općinskom/gradskom odlukom dato pravo na upravljanje vodovodnim i/ili kanalizacijskim sistemima koji pokrivaju uslužno područje sa više od 6.000 stanovnika, ili ako zahvaćaju ukupnu količinu vode veću od 900 m³/dan.
 - (d) Pravno lice koje upravlja ili je suvlasnik sistema iz prethodne alineje ovog člana.
- (3) Operatori čije vodne tarife nisu usklađene sa zahtjevima uredbe, dužni su podnijeti zahtjev iz člana 27. najkasnije u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ove Uredbe.

Član 32.

(Nadzor nad primjenom uredbe)

- (1) Kantoni će u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ove uredbe svojim propisima:
 - (a) Uspostaviti nadzor nad primjenom ove uredbe.
 - (b) Propisati kaznene odredbe za osnivače u slučaju neodobrenja opravdanog zahtjeva operatora.
 - (c) Uspostaviti regulatorno tijelo vodnih tarifa i propisati tarifni postupak pred regulatornim tijelom, ili ovu nadležnost prenijeti na Federaciju BiH.

Član 33.

(Prijelazne odredbe)

- (1) Kantoni će, u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ove uredbe:
 - (a) svojim propisom preuzeti obavezu primjene ove metodologije.

- (b) svojim propisima osigurati nadzor iz člana 32. ove uredbe.
- (2) Do uspostave regulatornog tijela na kantonalnom ili federalnom nivou, prethodno mišljenje na izračun cijena vodnih usluga po prijedlogu operatora može dati neovisna Komisija koju formira kanton, ili revizorska kuća prema Proceduri ocjene prijedloga nove cijene vodnih tarifa u skladu sa ovom metodologijom, koja je data u Aneksu 3. ove Uredbe.
- (3) Izbor i plaćanje troškova neovisne komisije ili neovisnog revizora iz stava (2) ovog člana vrši se iz sredstava vodnih naknada doznačenih kantonu.
- (4) Vlasnici javnih vodno-komunalnih sistema ili osnivač javnog operatora obavezni su osigurati preduslove za postizanje optimalne produktivnosti javnih operatora prema proračunu maksimalnog broja uposlenih iz Aneksa 2. uredbe, u roku od 10 (deset) godina od dana stupanja na snagu ove uredbe.
- (5) Federalni zavod za programiranje razvoja će prvi izvještaj iz člana 7. stav (4) objaviti u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ove Uredbe, čime će biti omogućeno podnošenje zahtjeva iz člana 27. ove Uredbe.

Član 32.
(Aneksi uredbe)

Sastavni dio ove Uredbe su:

- (g) Aneks 1, Obrazac za proračun indeksa ILI,
- (h) Aneks 2, Proračun indikatora produktivnosti operatora,
- (i) Aneks 3, Procedura ocjene usuglašenosti prijedloga izračuna vodnih tarifa sa Uredbom,
- (j) Aneks 4, Pregled ključnih indikatora poslovanja operatora.

Član 33.
(Stupanje na snagu)

Ova Uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj: _____/2019

Sarajevo _____ 2019. godine

Premijer

ANEKS 1: OBRAZAC ZA PRORAČUN INDEKSA „ILI“

Infrastrukturni indeks gubitaka (*Infrastructure Leakage Index* – ILI) je ključni pokazatelj kojeg su definirale IWA (International Water Association – Međunarodna asocijacija za vode) i AWWA (American Water Works Association – Američka udruga vodovoda). On predstavlja odnos između aktualnih godišnjih stvarnih gubitaka i neizbježnih godišnjih stvarnih gubitaka, tj. opisuje koliko puta u vodovodnom sistemu više curi voda nego što se ne može izbjeći.

Ovo je danas u svijetu najvažniji indikator za mjerenje gubitaka u mreži, ali njegov proračun zahtjeva dovoljno tehničko znanje zaposlenika u vodovodu o načinu proračuna vodnog bilansa, kao i provođenje potrebnih mjerenja. Ipak, potrebno je naglasiti da je bez takvog znanja nerealno očekivati smanjenje gubitaka i zato je ovaj pokazatelj potrebno uvoditi u praksu BiH vodovoda, naviklih da neprihodovanu vodu izražavaju samo u postocima.

Formula za računanje vrijednosti ILI je dana sa:

$$ILI = CARL / UARL$$

Pri tome su CARL (*Current Annual Real Losses*) Aktualni godišnji stvarni gubici, te UARL (*Unavoidable Annual Real Losses*) Neizbježni godišnji stvarni gubici, također definirani od strane IWA i AWWA.

CARL predstavlja stvarnu vrijednost curenja vode u cjevovodu, tj. zapreminu vode koja iscuri kroz sve vrste fizičkih kvarova u sistemu, uključujući npr. i preljeve na rezervoarima, izražavaju se u jedinicama l/priklj./dan (litara po priključku na dan). Računa se prilikom proračuna vodnog bilansa, na temelju mjerenja u mreži uključujući i noćna mjerenja, kada se najveći dio „potrošnje“ vode odnosi na curenja u mreži. Može se reći da je formula za proračun dana sa:

$$CARL = \text{ukupna godišnja curenja u mreži} / \text{broj priključaka} / 365$$

UARL predstavlja referentnu vrijednost najniže moguće vrijednosti curenja vode u cjevovodu (pri korištenju najnovijih tehnoloških dostignuća za smanjenje gubitaka), također se izražava u jedinicama l/priklj./dan (litara po priključku na dan). Formula za proračun je:

$$UARL = (18 \times Lm + 0,8 \times Nc + 25 \times Lp) \times P$$

gdje je:

Lm: dužina cjevovoda u mreži (km)

Nc: ukupni broj priključaka u sistemu,

Lp: ukupna dužina priključnih cijevi kroz privatne posjede,

P: prosječna vrijednost pritiska u sistemu (m).

Vrijednost indikatora ILI određuje jednu od 4 definirane klase uspješnosti vodovodnog poduzeća, pri čemu je prepoznata potreba različite klasifikacije za razvijene i nerazvijene zemlje (dvostruko su veće granice klase za nerazvijene zemlje). Ta je klasifikacija prikazana narednom tablicom:

KATEGORIJE USPJEŠNOSTI:		ILI	Litara po priključku na dan				
			Prosječan pritisak/tlak u mreži:				
			10m	20m	30m	40m	50m
RAZVIJENE ZEMLJE	A	1 - 2		<50	<75	<100	<125
	B	2 - 4		50-100	75-150	100-200	125-250
	C	4 - 8		100-200	150-300	200-400	250-500
	D	>8		>200	>300	>400	>500
NERAZVIJENE ZEMLJE	A	1 - 4	<50	<100	<150	<200	<250
	B	4 - 8	50-100	100-200	150-300	200-400	250-500
	C	8 - 16	100-200	200-400	300-600	400-800	500-1000
	D	>16	>200	>400	>600	>800	>1000

ANEKS 2: PRORAČUN INDIKATORA PRODUKTIVNOSTI OPERATORA

$$\text{MBU} = \max (\text{Np} \times \text{Kps}, \text{Ns} \times \text{Kns}) + \text{Kt} \times \text{Nupov} + \text{Kwp} \times \text{Nwp} + \text{Npk} \times \text{Kk} \quad (1)$$

(zaokruženo, bez decimalnih mjesta)

MBU – maksimalan broj uposlenih kod javnog operatora vodovoda, kanalizacije i tretmana otpadnih voda, na kraju ciljnog perioda (10 godina od donošenja Uredbe)

Np – broj priključaka vodovodnog sistema u nadležnosti javnog operatora, u '000

Kps – koeficijent složenosti sistema u odnosu na broj priključaka

Ns – broj stanovnika na vodovodnom sistemu, u '000

Kns – koeficijent složenosti sistema u odnosu na broj stanovnika

Kt – koeficijent za tretman urbanih otpadnih voda prema tablici u nastavku,

Nupov - ulazni EBS na UPOV (mijereni influent) ili aktualni kapacitet UPOV-a (PE, u '000)

Kwp - koeficijent za prečišćavanje pitke vode prema tablici u nastavku,

Nwp - broj stanovnika koji se snabdijeva sa klasičnog postrojenja za pitku vodu (u '000)

Npk – broj priključaka kanalizacijskog sistema u nadležnosti javnog operatora gdje ne postoji priključak vodovodnog sistema u nadležnosti javnog operatora, u '000

Kk – koeficijent složenosti sistema u odnosu na broj priključaka samo na javni sistem odvodnje otpadnih voda (a gdje nema priključaka vodovodnog sistema u nadležnosti javnog operatora)

$$\text{Kps} = \text{Kp} + \text{Ks}$$

Kp – koeficijent produktivnosti prema tablici u nastavku,

Ks – koeficijent složenosti sistema prema tablici u nastavku,

$$\text{Kk} = 2$$

Napomena:

- ovaj proračun ne koristi se za regionalne operatore koji vrše samo isporuku vode javnim operatorima vodovoda i kanalizacije.
- **Kt** se primjenjuje samo za UPOV-e kapaciteta najmanje 5.000 ES

Ns (u '000)	6 - 12	12 - 25	25 - 50	50 - 100	100 - 150	150 - 200	> 200
Kp	1.30	1.25	1.20	1.15	1.10	1.05	1.00
Kt / Kwp	0.40	0.35	0.30	0.25	0.20	0.15	0.10

Np (u '000)	2 - 4	4 - 8	8 - 16	16 - 32	32 - 50	>50
Kps	4	3.9	3.8	3.7	3.6	3.5

Složenost sistema	Jednostavni sistemi	Manje složeni	Srednje složeni	Složeni sistemi
Ks	0.00	0.10	0.20	0.30

Koeficijenti složenosti javnog sistema vodovoda i sanitacije – **Ks** iznose:

Jednostavni sistemi: 0

Manje složeni: 0.1

Srednje složeni: 0.2

Složeni sistemi: 0.3

za sve javne sisteme i dr. sisteme koji snabdijevaju preko 6.000 stanovnika ili isporučuju $\geq 900 \text{ m}^3/\text{dan}$.

Koeficijent složenosti (K_s) se dobiva na osnovu podataka iz Tabele karakteristika - parametara složenosti javnih sistema, na osnovu proračunskog k_s : umnoška kolona k_2 (broj PS na VS), k_3 (broj vodozahvata i bunara) i k_7 (dužina cjevovoda $\geq \text{DN}150$), podijeljen sa k_1 (broj stanovnika na VS).

$$\text{Proračunski } k_s = \frac{k_2 \times k_3 \times k_7}{k_1},$$

Ks se u konačnici usvaja u iznosu:

„0“, za proračunski k_s u vrijednosti 0.00-0.05 (jednostavni sistemi);

„0.1“, za proračunski k_s u vrijednosti 0.051-0.15 (manje složeni sistemi);

„0.2“, za proračunski k_s u vrijednosti 0.151-0.25 (srednje složeni sistemi);

„0.3“, za proračunski k_s u vrijednosti ≥ 0.251 (složeni sistemi).

Napomena:

Proračunata vrijednost MBU formulom (1) se za javnog operatora vodovoda, kanalizacije i tretmana otpadnih voda koji snabdijeva manje od 6.000 stanovnika, uvećava za 1.

ANEKS 3: PROCEDURA OCJENE USUGLAŠENOSTI PRIJEDLOGA IZRAČUNA VODNIH TARIFA SA UREDBOM

Pregled kompletnosti dostavljene dokumentacije:

Da li dostavljena dokumentacija u cilju razmatranja cijene vodnih usluga uključuje:

- Analizu provedbe važećeg Poslovnog plana operatora koji pruža vodne usluge za prethodni period **DA / NE**
- Važeći poslovni plan operatora koji pruža vodne usluge, koji uključuje analizu provedbe prethodnog plana rashoda i prihoda, pojedinačno za svaku od vodnih usluga koje se pružaju, kao i plan rashoda i prihoda za naredni relevantni period (preporučuje se ne duži od jedne godine), pojedinačno za svaku od vodnih usluga koje se pružaju **DA / NE**
- Izvještaj o provedenom računovodstvenom razdvajanju troškova i prihoda po troškovnim centrima **DA / NE**

Odgovori na sva pitanja moraju biti DA, u suprotnom se dokumentacija vraća predlagaču na dopunu.

Pregled sadržaja dostavljene dokumentacije:

Izvještaj o provedenom računovodstvenom razdvajanju troškova i prihoda po troškovnim centrima, koji sadrži i financijske izvještajima koja se dostavljaju nadležnim tijelima (izdvojeno po operativnim troškovima, troškovima investicijskog održavanja i troškovima kapitalnog investiranja), treba pregledati da li ispunjava naredne uvjete, zahtijevane Uredbom:

- Da li je operator definirao jasno razdvojene troškovne centre i time omogućio izdvojeno knjiženje troškova, kao i prihoda, usluge vodosnabdijevanja/ vodoopskrbe od usluge odvodnje otpadnih voda, kao i od usluge prečišćavanja otpadnih voda, te svih drugih vrsta usluga koje takav operator pruža **DA / NE**
- Da li su iskazani troškovi poslovanja iz prethodnog perioda, koji se obavezno dostavljaju kao dio dokumentacije dostavljene u cilju razmatranja cijene vodnih usluga, razvrstani po svakom definiranom troškovnom centru, te jesu li knjiženi direktno na odgovarajući troškovni centar, i to na najniži odnosni podtroškovni centar koji je definiran **DA / NE**
- Da li su indirektni troškovi poput troškova računovodstva, uprave i sl. knjiženi na odgovarajućem troškovnom centru zajedničkih poslova, te da li je definiran ključ (pojedinačno po vrsti troška ili zbirno za sve takve troškove) kojim se naknadno vrši redistribucija ovih troškova na svaku od pojedinačnih vrsta usluga **DA / NE**
- Ako je operator složeno komunalno poduzeće, koje osim vodnih usluga iz člana 4. ove Uredbe pruža i druge vrste usluga, da li su formirani odnosni troškovni centri za ostale usluge pojedinačno i da li su njihovi odnosni troškovi i prihodi knjiženi zasebno, na tako formirane troškovne centre **DA / NE**
- Da li je operator napravio popis svih stalnih sredstava i periodičnu procjenu tekuće vrijednosti, odnosno revalorizaciju ako je stalno sredstvo knjiženo, kao i vanknjižnu

procjenu prema stvarnim cijenama na tržištu, ako sredstvo iz bilo kojeg razloga nije evidentirano u knjizi stalnih sredstava **DA / NE**

- Da li je operator pripremio tranzicijski plan za postepeno uključivanje punog troška amortizacije iz prethodnog stava u cijenu vodnih usluga, te da li je taj plan uokviren u najviše 10 (deset) godina od dana stupanja na snagu Uredbe **DA / NE**
- Da li su prihodi prikupljeni po osnovu pretplate zasebno knjiženi i sredstva ovim putem prikupljena korištena samo za definirane svrhe, da li je takav trošak posebno obrazložen u financijskim izvještajima **DA / NE**
- Da li su prihodi prikupljeni po osnovu obračuna punih troškova amortizacije trošeni isključivo na investiciono održavanje i funkcioniranje sistema na koji se cijena odnosi **DA / NE**
- Da li su prihodi prikupljeni po osnovu ostvarene jedinične cijene m³ vode zasebno knjiženi, te da li su tako prikupljena sredstva korištena samo za svrhe za pokrivanja operativnih troškova, investicijskog održavanja i kapitalnih investicija, da li je takav trošak posebno obrazložen u financijskim izvještajima **DA / NE**
- Da li su prihodi ostvareni po osnovu dijela cijene koji se odnosi na realno obračunatu amortizaciju na sva stalna sredstva (za investicijsko održavanje) trošeni isključivo na način određen poslovnim planom, koji uključuje plan i program smanjenja neprihodovane vode te redovne zamjene elemenata infrastrukturnog sistema **DA / NE**

Odgovori na sva pitanja moraju biti DA, u suprotnom se dokumentacija vraća predlagачu na dopunu.

Dokument Analize provedbe važećeg poslovnog plana operatora za prethodni period, kao i važeći poslovni plan operatora, treba pregledati da li ispunjavaju naredne uvjete, zahtijevane Uredbom:

- Da li poslovni plan koji je dostavio operator sadrži:
 - Plan optimizacije broja zaposlenih za naredni period, dodatno sa tranzicijskim planom i projekcijom kada će se broj zaposlenih koji su angažirani u funkciji pružanja ukupnih vodnih usluga, svesti na preporučenu ciljnu vrijednost, ovisno o veličini i složenosti infrastrukturnog sistema **DA / NE**
 - Plan smanjenja i/ili kontrole neprihodovane vode za naredni period, dodatno sa projekcijom kada će se postotak gubitaka svesti na veličinu poslije koje više nije isplatio dalje smanjivanje, te kada će se infrastrukturni indeks curenja (u daljem tekstu: indeks ILI) svesti na vrijednost manju od 4 **DA / NE**
 - Plan optimizacije ostalih troškova, gdje je optimizacija moguća primjenom novih tehnologija ili poboljšanim upravljanjem **DA / NE**
 - Plan unaprjeđenja naplate, ako ista iznosi manje od 95% **DA / NE**
 - Plan unaprjeđenja mjerenja u mreži **DA / NE**

- Plan unaprjeđenja upravljanja sredstvima, uključujući i kompletiranje popisa svih stalnih sredstava i procjene tekuće nabavne vrijednosti **DA / NE**
- Plan kapitalnih ulaganja, ako je odobren za uključivanje u cijenu sukladno načelu priuštivosti **DA / NE**
- Analizu provedbe prethodnog plana rashoda i prihoda, pojedinačno za svaku od vodnih usluga koje se pružaju **DA / NE**
- Plan rashoda i prihoda za naredni relevantni period (preporučuje se ne duži od jedne godine), pojedinačno za svaku od vodnih usluga koje se pružaju **DA / NE**
- Da li poslovni plan koji je dostavio operator sadrži vrijednosti za prethodne tri godine (odnosno za cijeli prethodni period pružanja ovih usluga ako je isti kraći od tri godine), kao i projekcije vrijednosti za najmanje naredne tri godine, te dugoročne ciljane vrijednosti i očekivano vrijeme njihovog dostizanja za sljedeće ključne pokazatelje/indikatore uspješnosti:
 - Neprihodovana voda (izraženo u %, preporučena dugoročna ciljna vrijednost 25% ili manje) **DA / NE**
 - Postotak mjerenja potrošača i vodozahvata (izraženo u %, preporučena dugoročna ciljna vrijednost 100%) **DA / NE**
 - Prosječan broj dana naplate (izraženo u broju dana, preporučena dugoročna ciljna vrijednost je 90 dana ili manje) **DA / NE**
 - Postotak naplate (izraženo u %, preporučena dugoročna ciljna vrijednost 96% ili više) **DA / NE**
 - Produktivnost operatora (broj zaposlenih na hiljadu korisnika usluga, za sve vodne usluge iz člana 4. Uredbe), prema proračunu maksimalnog broja zaposlenih na kraju ciljnog perioda ovisno o veličini i složenosti infrastrukturnog sistema **DA / NE**
 - Pokrivenost operativnih troškova (izraženo u %, preporučena ciljna vrijednost 100%) **DA / NE**
 - Priuštivost usluga (izraženo u %, preporučena vrijednost do najviše 4%) **DA / NE**

Odgovori na sva pitanja moraju biti DA, u suprotnom se dokumentacija vraća predlagачu na dopunu.

Pregled proračuna cijena:

- Da li dostavljena dokumentacija u cilju razmatranja cijene vodnih usluga određuje jednu od vrsta cijena iz člana 22. Uredbe **DA / NE**
- Da li se dostavljena dokumentacija u cilju razmatranja cijene vodnih usluga odnosi na sve odabrane kategorije korisnika usluga iz člana 23. Uredbe **DA / NE**
- Da li dostavljena dokumentacija sadrži tranzicijski plan i krajnji rok za izjednačavanje cijena za sve kategorije korisnika usluga iz člana 23. Uredbe u roku od najviše 10 (deset) godina **DA / NE**

- Da li je iznos pretplate određen na način da ukupni očekivani prihod ovim putem pokrije troškove redovnog i odgovarajućom regulativom propisanog održavanja korisničkog vodomjera, u iznosu koji odgovara stvarnim troškovima za svaki vodomjer pojedinačno, te dodatno i troškove ugradnje i održavanja zonskih i vodomjera na izvorištu **DA / NE**
- Ako je još neki dio fiksnih troškova koji se odnose na uslugu vodo-snabdijevanja/vodoopskrbe, ili usluge sanitacije i prečišćavanja otpadnih voda uključen u pretplatu, da li je dostavljena i odnosna dokumentacija o takvom proračunu pretplate **DA / NE**
- Da li je iznos jedinične cijena po m³ određen na način da ukupni očekivani prihod ovim putem pokrije troškove sve procijenjene troškove koji se direktno i indirektno odnose na bilo koju od usluga iz člana 4. Uredbe, a koji ne uključuju troškove koji se pokrivaju pretplatom **DA / NE**

Odgovori na sva pitanja moraju biti DA, u suprotnom se dokumentacija vraća predlagачu na dopunu.

Ako su odgovori na sva pitanja DA, **potvrđuje se usuglašenost prijedloga izračuna vodnih tarifa sa Uredbom.**

ANEKS 4: PREGLED KLJUČNIH INDIKATORA POSLOVANJA OPERATORA PRI RAZMATRANJU PROMJENE VODNE TARIFE

Operator:

općina/grad/kanton:

Indikatori vodne tarife/godina	1. god.	2.	3.	4.	10. 11.		
	Početna 2021	Planirano za			Ciljani period 2031 2032		
Vodna tarifa (KM/m ³)					...		
Ukupno volumetrijski dio							
Vodopskrba (KM/m ³)							
Odvodnja urbanih otpadnih voda (KM/m ³)							
Tretman urbanih otpadnih voda (KM/m ³)							
Fiksni dio cijene (KM/m ³)							
% stvarno potrebne amortizacije obračunat u cijeni						100%	
% stvarno potrebne amortizacije amortizacije prikupljen i utrošen za svrhe redovnog znavljanja infrastrukture							
% izjednačenja cijena za fizička i pravna lica						100%	
Produktivnost zaposlenih (broj zaposlenih / '000 korisnika usluga ili / '000 priključaka)	Početno stanje					100%	
% učešća kredita u ukupnoj tarifi							
% priuštivosti važeće tarife							
% pokrivenosti operativnih troškova							
% mjerenja potrošača							
Prosječan broj dana naplate							
% gubitaka u VS (dugoročni cilj je 25% ili manje)	Npr. 61%					Npr. 41%itd.
Status definiranosti i izgrađenosti ² zona mjerenja (Status DMA - District Metering Areas)						100%	
<i>Dodatni ili indikatori po procjeni potrebe lokalne samouprave</i>							

² Izgrađenost zone mjerenja podrazumijeva postojanje zatvarača i zonskih vodomjera na svim ulazima i izlazima iz te zone, koji se redovno očitavaju.